

UDK 001(06)
Mo-62

STUDIUM VILNENSE, 2000, vol. 9, nr 2.
Proceedings of the
VI International Conference on the Science and Quality of Life
Vilnius, June 22-24, 2000
Edited by R. Brazis and J. Wołkonowski

VI Międzynarodowa Konferencja „Nauka a jakość życia”

Instytucje współorganizujące:

Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy, Instytucja Wyższej Użyteczności Publicznej UNIVERSITAS
STUDIÓRUM POLONA VILNENSIS, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w
Toruniu, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.

Sponsorzy konferencji:

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”.

Rada Programowa:

prof. dr hab. Romuald Brazis - przewodniczący (Wilno), dr Tomasz Dołęgowski (Warszawa),
dr Eugeniusz G. Wasilewski (Wilno), prof. dr hab. Czesław Lapić (Toruń), prof. dr Artur Starczewski
(Katowice), prof. dr hab. Bolesław Wojciechowicz (Poznań), prof. dr hab. Anna Wesołowska (Płock),
prof. dr hab. Jan Jaszczanin (Wilno), dr Henryka Ilgiewicz (Wilno), doc. dr Halina Turkiewicz (Wilno),
prof. dr hab. Maria Henneberg (Warszawa), prof. dr hab. Adam Jamróz (Białystok), prof. dr hab. Hipolit
Mogilnicki (Wilno), prof. dr hab. Zdzisław Wałaszewski (Londyn), dr Irena Mikłaszewicz (Wilno),
dr Jarosław Wołkonowski (Wilno), dr Zbigniew Paweł Kruszewski (Płock).

Zespół Organizacyjny:

dr Jarosław Wołkonowski - przewodniczący (Wilno), dr Irena Mikłaszewicz - sekretarz konferencji
(Wilno), mgr Bożena Ząbkiewicz, mgr Zenon Żukowski, mgr Wiesława Jancewicz, mgr Jerzy Kulicki,
lek. med. Beata Diomszyna, lek. med. Joanna Bumbulienė, Jonas Semėnas, Zbigniew Siemienowicz,
Robert Bluj, Jadwiga Rudzis, Renata Orłowska, Rozalia Pawtel.

© UNIVERSITAS STUDIÓRUM POLONA VILNENSIS, 2001
© Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy, 2001

Niniejszy zeszyt ukazał się w druku dzięki dofinansowaniu przez Uniwersytet w Białymstoku oraz
Szkołę Główną Handlową w Warszawie.

Przygotowano do druku na sprzęcie Universitas Studiorum Polona Vilnensis. Nad wydaniem pracowali:
Jarosław Wołkonowski (makiety komputerowe), Józef Szostakowski (stylistyka i korekta polska),
Galina Kavaliauskienė (stylistyka i korekta angielska), Romuald Brazis (układ stron i redagowanie naukowe).

ISBN 9955-493-01-1

Spis treści

Romuald Brazis, *Konferencja „Nauka a jakość życia”: dorobek 10-lecia, problemy i perspektywy*3

Sekcja: *Polityka – kwestie mniejszości narodowych w procesie integracji europejskiej*

Aleksander Srebrakowski, <i>Historyczne podłoże współczesnych postaw Polaków na Litwie</i>	4
Witold Wojdyło, <i>Rola i znaczenie edukacji politycznej w procesie budowy integrującej się Europy</i>	11
Andrzej Rączaszek, <i>Co-operation within Euro-regions and the problems of borderland and ethnic minorities</i> ..	13
Jan Sienkiewicz, <i>Udział Polaków w życiu politycznym Republiki Litewskiej w latach 1988-2000</i>	17
Renata Pawłowska, <i>Problematyka mniejszości narodowych w ramach Unii Europejskiej</i>	20
Teresa Walewska-Przyjałkowska, <i>Święty Andrzej Bobola – znakiem nadziei w III Tysiącleciu</i>	23
Maciej Perkowski, <i>Zasada samostanowienia narodów w prawie międzynarodowym</i>	30
Tomasz Dolegowski, <i>Koncepcja kapitalizmu globalnego i alliance capitalism – implikacje dla regionu Europy Środkowo – Wschodniej</i>	33
Henryk Wnorowski, <i>Znaczenie wymiennalności waluty narodowej w procesie transformacji na przykładzie polskiego złotego</i>	37
Małgorzata Żenkiewicz, <i>Organizacja sfery badawczo – rozwojowej a konkurencyjność gospodarki polskiej</i> ..	41
Lukasz Małysa, <i>Skarga konstytucyjna jako środek ochrony praw obywateli Rzeczypospolitej Polskiej</i>	44
Jarosław Wołkonowski, <i>Polityka państwa polskiego wobec mniejszości żydowskiej w okresie międzywojennym na przykładzie m. Wilna</i>	47
Walenty Filipenka, <i>Dzieje osadnictwa na Ziemi Sejneńskiej</i>	56
Walenty Filipenka, <i>Types of accentuation of personal characteristics of creatively gifted children and their differentiation according to ethnic groups and kinds of their ethnic and cultural education (multi – cultural or monocultural)</i>	59

Sekcja: *Wilno jako ośrodek nauki i kultury (pogranicze Wschodu i Zachodu)*

Sławomir Kalembka, <i>Uniwersytet Wileński – ponadnarodowym ośrodkiem kształcenia artystów w latach 1797 – 1939</i>	61
Józef Półturzycki, <i>Muzea Adama Mickiewicza i pamiątki po nim jako formy łączenia kultury Wschodu i Zachodu</i>	64
Maria Ankułowicz-Bieńkowska, <i>Tradycja Mickiewiczowska w polskim życiu kulturalnym międzywojennego Wilna</i>	70
Walentyna Krupowies, <i>Wilno jako przestrzeń wspólna</i>	71
Daniel Sabat, <i>Obraz Wilna końca XIX i początku XX wieku na dawnych pocztówkach</i>	73
Henryka Ilgiewicz, <i>Działalność Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie w latach 1907 – 1939</i>	83
Marcin Leśniewski, <i>Uniwersyteckie położnictwo i ginekologia w Wilnie przed powołaniem USB</i>	86
Paweł Grycewicz, <i>Nauczanie prawa rzymskiego na Uniwersytecie Wileńskim w XIX wieku</i>	88
Waldemar Szelkowski, <i>Białoruskie stowarzyszenia akademickie na Uniwersytecie Stefana Batoiego w Wilnie</i>	90
Tadeusz Zwiłnian Grabowski, <i>Genus loci Wilna</i>	93
Renata Urban, <i>Sport jeździecki w Wilnie w latach 1918 – 1939</i>	95
Bożena Ząbkiewicz, <i>Aspekt narodowościowy twórczości Adama Mickiewicza w ocenie Vincasa Kudirki</i>	97
Daniel Sabat, <i>Pierwsze pocztówki wileńskie i ich wydawcy na przełomie XIX i XX wieku</i>	99

Sekcja: *Oświata - modele szkolnictwa i edukacji w III Tysiącleciu*

Jan Kida, <i>Idea kształcenia humanistycznego dla przyszłości na tle współczesnej cywilizacji technicznej</i>	109
Aldona Kopik, <i>Polski system oświaty na tle systemów krajów Unii Europejskiej</i>	111
Andrzej Meissner, <i>Współczesna szkoła wobec edukacji humanistycznej, międzykulturowej i globalnej</i>	114
Cecylia Sadowska-Sznarska, <i>Rozwój szkolnictwa wyższego w Polsce w okresie transformacji systemowej</i>	116
Zbigniew Paweł Kruszewski, Tomasz Paweł Kruszewski, <i>Analiza koncepcji założenia i rozwoju szkoły wyższej w Płocku</i>	119

Jolanta Szaćka-Borzyszkowska, <i>Jakość edukacji zintegrowanej w zreformowanej szkole</i>	122
Romanas Vasiliuskas, <i>Žmogaus raidos veiksnių lietuvių liaudies pedagogikoje</i>	125
Elżbieta Jaszczyżyn, <i>Jakość kontaktów interpersonalnych rodziców i nauczycieli w placówkach wychowania przedszkolnego</i>	127
Tadeusz Mieczka, <i>Przesunięcia komunikacyjne. Zarys problematyki badawczej dotyczącej nowych zachowań człowieka</i>	130
Bożena Bobel, Stefan Szymura, <i>Education of children and youth with special educational needs</i>	132
Halina Turkiewicz, <i>Kształcenie literackie w szkole a świat wartości młodzieży twórczej</i>	135
Miron Wolny, <i>Bitwa nad rzeką Tincus w 218 roku p.n.e.</i>	138
Agnieszka Wielgus, <i>Motywacje studentów stacjonarnych SWPW w Płocku do wyboru zawodu pedagoga – komunikat z badań</i>	140
Marian Bybluk, <i>Polska mapa współczesnych orientacji pedagogicznych w świetle opracowań encyklopedycznych</i>	144
Zofia Mydlak, <i>Wrażenia autodocępcji przez nauczycieli akademickich</i>	146
Aleksander Sokółowski, <i>Szkołnictwo średnie na Litwie podczas hitlerowskiej okupacji (1941 – 1944)</i>	148
Aleksander Sokółowski, <i>Autorska szkoła samorozwoju „ASSA” w systemie kształcenia współczesnego</i>	150
Irena Wolny, <i>Umiejętności dydaktyczne nauczycieli – warunkiem właściwego wdrażania reformy systemu edukacji w Polsce</i>	151
Ewa Fleszar, <i>Rola fenologii w kształtowaniu kultury ekologicznej jako możliwość poznawania środowiska przyrodniczego poprzez realizację zajęć terenowych</i>	153
Roman Schulz, <i>Między promocją a oporem wobec innowacji pedagogicznych</i>	156
Józef Surowaniec, <i>Autoedukacja i autokontrolacja logopedyczna internatów polskojęzycznych</i>	158
Bogusław Plawgo, <i>Potrzeby szkoleniowe polskich małych i średnich przedsiębiorstw (MSP)</i>	161
Eugenia Joanna Dudek, Henryk Noga, <i>Badania nad przydatnością w pracy absolwentów szkół zawodowych</i>	164
Włodzimierz Brzeziński, Maria Makris, Monika Lemke, Barbara Górecka, <i>Dziecko głęboko upośledzone umysłowo w zabawie, śpiewie, muzyce i świecie języka – kręgi poszukiwań</i>	167
Leonard Nowak, <i>Uwarunkowania organizacyjne – materialne w rozwoju wychowania fizycznego i sportu szkolnego w Polsce w latach 1945 – 1989 (zarys problematyki)</i>	169
Юзеф Боісар, <i>Исторический ракурс финансового воспитания в высших учебных заведениях, ч. I</i>	172
Юзеф Боісар, <i>Исторический ракурс финансового воспитания в высших учебных заведениях, ч. II</i>	175
Krystyna Zołądkiewicz, Dorota Simpson, <i>Human capital investment - some theoretical aspects</i>	182
Sławomir Koziej, <i>Przemiany polskiego szkolnictwa zawodowego na tle potrzeb społecznych i gospodarczych</i>	185
Eugeniusz Wasilewski, <i>Bibliografia przedmiotowa prac z zakresu filozofii polskiej uprawianej na Uniwersytecie Stefana Batoiego w Wilnie (1919-1939)</i>	188
Alicja Szerlag, <i>Międzykulturowość i jej edukacyjne konotacje</i>	194
Heleńa Danel-Bohrzyk, <i>Sztuka w edukacji i wychowaniu dziecka w III Tysiącleciu</i>	197
Marek Łyskawa, <i>Źródła napływu nauczycieli polskich do Szczecina w latach 1945 – 1948</i>	199

Sekcja: *Problemy społeczne*

Eugenia Anna Wesołowska, <i>Kształtowanie świadomości globalnej wobec wyzwań XXI wieku</i>	201
Jarosław Świderski, <i>Perspektywy i zagrożenia jakie niesie ze sobą rozwój technik na progu trzeciego Tysiąclecia</i>	204
Anna Sowińska, <i>Crime in the period of socio – economic transition</i>	206
Henryk Malewski, Gediminas Žukauskas, <i>Przestępczość i zjawiska patologii społecznej</i>	208
Mariola Mirowska, <i>W poszukiwaniu nowoczesnego modelu pracy społecznej</i>	211
Romuald Derbis, <i>Jakość życia z perspektywy bezrobocia</i>	213
Wiesław Koczur, <i>The pension reform in Poland against the international background</i>	216
Bogusław Pietrukiewicz, <i>Determinanty rozwoju zawodowego człowieka: stan, perspektywy</i>	218

Katarzyna Bagan-Kurluta, <i>Przysposobienie zagraniczne – problemy prawne i socjalne</i>	221
Franciszek Kapusta, <i>Poziom infrastruktury jako wyznacznik jakości życia</i>	224
Alicja Sosnowska, Anna Kłopotek, <i>Innowacje produktowe i technologiczne a wzrost jakości życia</i>	228
Ryszard Kuźmo, <i>Stan ekologiczny nowej dzielnicy Wilna – Ładzyna</i>	230
Julius Christauskas, <i>Perspektywy współpracy w strefie przygranicznej polsko – litewskiej</i>	232
Marek Zarębski, <i>Teoretyczne aspekty wykorzystywania zasobów naturalnych w zrównoważonym rozwoju gospodarczym</i>	236
Anna Adamowicz, <i>Folklor i obrzędowość Wileńszczyzny jako atrakcje agroturystyczne</i>	239
Renata Przewłocka, <i>Brzozy i portale jako znaczący element kultury materialnej na przykładzie miast polskich: Gdańsk i Kraków</i>	244
Marian Żenkiewicz, <i>Tworzywa sztuczne a ekologia</i>	247
Tadeusz Jackowski, Barbara Chylewska, Danuta Cyniak, <i>Analiza i prognozy wykorzystania surowców tekstylnych z uwzględnieniem rozwoju przędzenia bezwrzecionowego</i>	250
Stefan Joniak, <i>Optymalizacja konstrukcji złożonej z płyty pierścieniowej i długiej powłoki walcowej obciążonej siłami obwodowymi na wewnętrznym brzegu płyty</i>	253
Sławomir Żak, Teresa Rauckytė, <i>The application of hydrogen peroxide in the wastewater treatment processes</i>	256
Sławomir Żak, <i>Hydrogen peroxide application in sewages pretreatment processes</i>	259
Jerzy Nowicki, <i>Bezpieczeństwo, jakość i skuteczność pracy hamulców kolejowych</i>	263
Bożena Valužienė, Gražina Smolianskienė, Antanas Kaminskas, <i>Magnio oksido panaudojimas besierio skystojo kuro gavimui ir jo regeneravimas</i>	266
 Sekcja: Problemy ochrony zdrowia	
Maria Henneberg, Maria Stasiulewicz, <i>Zioła Wileńszczyzny w leczeniu chorób gerontologicznych (w świetle najnowszych osiągnięć światowej etnofarmakologii)</i>	269
Marta Ślimok, Jolanta Białek-Kaletka, Barbara Kalita, Alicja Sikora, Daniel Sabat, Anna Obuchowicz, <i>Alergia na soję u dzieci</i>	269
Jūratė Lubytė, Albertas Vitkus, Ingrida Balnytė, Kęstutis Baltrušaitis, Adelė Azaravičienė, <i>Właściwości morfologiczne i czynnościowe dotyczące tkanek serca w przypadku ischemii krótkotrwałej, stosując leczenie podczas eksperymentu</i>	271
Jan Szopa, <i>Wpływ zwiększonej aktywności ruchowej na poziom rozwoju somatycznego i funkcjonalnego człowieka: problemy metodologiczne i stan badań</i>	275
Ryszard Kopański, <i>Zastosowanie pobudzenia elektrycznego mięśni kończyn dolnych jako środka skracającego okres odnowy pourazowej</i>	283
Wiesława Orowicz, Maria Brzezińska, Agata Pytasz, Urszula Woźniak, <i>Ocena profilu lipidowego u ludzi w różnym wieku w świetle zmian miażdżycowych</i>	285
Daniel Sabat, Wojciech Zajęcki, Alicja Sikora, Andrzej Gabriel, Barbara Kalita, <i>Analiza morfologiczna zapalenia błony śluzowej jelita cienkiego u dzieci</i>	288
Beata Wierucka-Młynarczyk, Halina Książek-Bąk, Grażyna Bulek-Juraneck, Leszek Ilwicz, Daniel Sabat, <i>Badania przedkliniczne krzemowej pochodnej hydroksyetylocelulozy – nowego materiału implantacyjnego w stomatologii</i>	291
Grażyna Bulek-Juraneck, Halina Książek-Bąk, Beata Wierucka-Młynarczyk, <i>Ocena czynników miejscowego ryzyka zapadalności na choroby przyzębia uczniów szkół średnich Zabrze</i>	294
Agata Pytasz, Marian Pytasz, Wiesława Orowicz, <i>Porównanie wybranych parametrów układu oddechowego u studentek II i IV roku różnych kierunków studiów</i>	297
Dorota Gryka-Nowaczyk, Wiesława Orowicz, Maria Brzezińska, <i>Okolodobowe i sezonowe rytmy wydzielania hormonów regulujących procesy rozrodcze u ssaków</i>	299
Jūratė Lubytė, Albertas Vitkus, Ingrida Balnytė, Adriana Vinklerytė, Adelė Azaravičienė, <i>Reaktywność tkanek sercowych przy zawale mięśnia sercowego</i>	301

Aleksandra Krzystalik, Wiesława Orowicz, Maria Brzezińska, <i>Czy pole magnetyczne o częstotliwości 0,001 – 10 HZ (ULF) wywiera wpływ na ludzki organizm?</i>	304
Nijolė Jaščaninienė, <i>Kreatyno suplementų reikšmė fizinio darbingumo potencialo gerinimui</i>	306
Maria Rosol-Kusz, Zbigniew Szczurek, Daniel Sabat, <i>Griźlica i raki układu oddechowego w postępowaniu diagnostycznym szpitala miejskiego w Rudzie Śląskiej</i>	308
Beata Diomszyna, <i>Lęk choroby psychicznej obserwowany w grupie nauczycielek klas początkowych</i>	312
Wioletta Lubkowska, Tomasz Zalewski, Wiktor Iwanowski, <i>Stan fizjologicznych krzywizn kręgosłupa jako istotny wskaźnik wykrywania bocznych skrzywień kręgosłupa</i>	314
Bożena Zawadzka, <i>Zdrowie – warunkiem lepszej jakości życia młodzieży</i>	317
Aleksander Stuła, <i>Kierunki rozwoju współczesnej gry w piłkę nożną na podstawie obserwacji Mistrzostw Świata 1990 - 1998</i>	319
Maria Nowak, <i>Uczestnictwo polskich kobiet w sporcie dla wszystkich na tle zmian w organizacji kultury fizycznej</i>	322
Aleksandra Wagner, <i>Wypoczynek nad wodą jako element wpływający na jakość życia, na przykładzie badań ankietowych mieszkańców Krakowa</i>	325
Rafał Pakuła, Barbara Sobańska, Kazimierz Szyszka, <i>Zastosowanie step – testu YMCA w ocenie i porównaniu wydolności fizycznej młodych mężczyzn z wybranymi uczelni wyższych w Gorzowie Wielkopolskim</i>	328
Jerzy Eider, <i>Wpływ ćwiczeń callaneticsu na poziom siły dynamicznej i giętkości u dziewcząt w wieku 16 – 19 lat</i>	332
Jerzy Eider, <i>Some motor skills of adolescent boys</i>	336
Józef Tatarczuk, Ryszard Asienkiewicz, Aleksander Stuła, <i>Menstrual cycle's influence on motor and physiological efficiency in female students</i>	340
Ryszard Asienkiewicz, Józef Tatarczuk, Aleksander Stuła, <i>Typological characteristics of students at WSP University in Zielona Góra as conditioned by external environment</i>	342
Sekcja: Wartościowanie jakości życia	
Marek Gniazdowski, <i>Nieoczywistość uczonych</i>	344
Zbigniew Dmochowski, <i>Wskaźniki jakości życia i nauki</i>	346
Grażyna Klamecka-Roszkowska, <i>Jakość wyrobów a jakość życia</i>	347
Henryk Walukiewicz, <i>Perspektywy inżynierii na przelomie wieku</i>	349
Bronisław Bombala, <i>Technopol a personalistyczny obraz organizacji</i>	350
Jacek Bedulak, <i>Przestrzeń kulturowa komunikacji międzyludzkiej w biznesie</i>	354
Bożena Bobel, Stefan Szymura, <i>The system of values among the motor – skilled and handicapped youth</i>	356
Ryszard Kuźmo, <i>Nauka a jakość życia seniora</i>	358
Zofia Iwanicka, <i>Człowiek starszy wobec nauki XXI wieku</i>	359
Maria Kempa, <i>Świadomość zagrożeń współczesnej cywilizacji oraz zadania medycyny u progu III Tysiąclecia w pracach prof. Juliana Aleksandrowicza</i>	361
Dariusz Barbaszyński, <i>Etyczne powołanie inteligencji w ujęciu Mariana Zdziechowskiego</i>	363
Jacek Lyszczyzna, <i>Tradycja romantyczna wobec przemian współczesnego świata</i>	365
Richard Volskis, <i>Modern definition of species as a spatial system</i>	367
Ričardas Volskis, <i>Tajemnica oddziaływania niewidzialnych cykliów na życie</i>	376
Zenonas Bajorūnas, <i>Lilian Glass klausimynas „Nuodėgė žmonės” (pripažinimas ir turinys)</i>	385
Romuald Jaworski, <i>Przebaczenie jako psychologiczna strategia radzenia sobie z poczuciem krzywdy</i>	387
Doroa Ordys, <i>Stanisława Leszczyńska – Anioł Miłosierdzia</i>	391
Janusz Lech Sieminski, Elżbieta Budakowska, <i>Aspekty kulturowe i przestrzenne rozwoju zintegrowanego obszarów transgranicznych Polski i Litwy</i>	393
<i>Skorowidz Autorów</i>	400
<i>Spis treści</i>	402

Romuald BRAZIS

Wielość Jstaiiga UNIVERSITAS STUDIORUM POLONA VILNENSIS, Agvonių g. 22, 2006 Vilnius, Lithuania

KONFERENCJA „NAUKA A JAKOŚĆ ŻYCIA”: DOROBEK 10-LECIA, PROBLEMY I PERSPEKTYWY

VI Międzynarodowa Konferencja „Nauka a jakość życia” niezmiernie ważnym wydarzeniem dla społeczności akademickiej w Wilnie. Nie powtarzając mowy o koncepcji konferencji [1], rozważmy istotne fakty i dokonania. Pierwsza konferencja (seminarium) 1990 roku, oceniona jako wydarzenie wybitne [2], rozpatrzyła bilans ostatniego 50-lecia w dziejach Ziemi Wileńskiej [3], zaznaczyła szkody wyrządzone przez II Wojnę Światową mieszkańcom tej ziemi, a zwłaszcza ludności polskiej. Wyniki tej analizy zostały ujęte we wnioskach [4].

1. Niezgodne jest założenie polskiej uczelni wyższej, obejmującej kierunki pedagogiczny, prawny i medyczny oraz pełniące funkcję centrum metodycznego i naukowo-badawczego.

2. Należy wprowadzić różne formy kształcenia młodzieży i doskonalenia kadry: licea społeczne, kolegia, uniwersytety otwarte, studia podyplomowe i doktorskie, wymianę profesorów akademickich, praktykę grup studenckich za granicą i inne.

3. Należy opracować metodyki wychowania przedszkolnego i szkolnego, podręczniki, pomoce dydaktyczne i programy, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby nauki języka ojczystego, litewskiego, angielskiego i informatyki.

4. Należy opracować odpowiadające zasadom demokratycznym metody finansowania szkolnictwa z budżetu ogólnopolskiego i budżetów lokalnych.

5. Konieczne jest powołanie interdyscyplinarnej grupy naukowej do opracowania typowych form sprawozdań statystycznych, uwzględniających stan zaopiekowania, zdrowia człowieka i stan środowiska, w oparciu o międzynarodowe normy pomiarów, w celu obserwacji i poprawy stanu zdrowotnego społeczności Republiki Litewskiej.

6. Wprowadzić pojęcie indeksu toksyczności jako co najmniej sumy poszczególnych czynników oddziaływania, podawać okresowo do wiadomości publicznej aktualne wartości indeksów skażenia środowiska, stanu zdrowotnego, stanu oświaty i kultury.

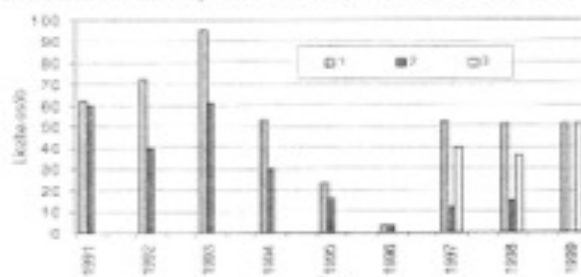
7. Należy niezwłocznie przystąpić do założenia centrów diagnostyki i szpitali w rejonie wileńskim.

8. W kształtowaniu osobowości ludzkiej powinno znaleźć godne miejsce nauczanie religii i opieka duszpasterska w języku ojczystym.

9. O środki do realizacji tych wniosków należy zwrócić się zarówno do władz i organizacji Republiki Litewskiej, jak też do fundacji międzynarodowych, zgodnie z założeniami rezolucji Nr 192 Rady Europejskiej w Strasburgu i Konferencji KBWE w Kopenhadze.

Realizacja tego programu, początkowo popartego przez Rząd RP [5], stał się Uniwersytet Polski przy SNPL [6], który następnie zgodnie ze stanowiskiem przedstawicieli społeczności polskiej [7], od 1998 roku został zarejestrowany jako instytucja wyższej uczelni publicznej *Universitas Studiorum Polona Vilnensis*. Misją tej uczelni jest kształcenie studentów, cierpliwie zaspokajanie ich potrzeb i możliwości. Do czerwca 2000 roku spośród ponad 400 kandydatów wybrano na studia magisterskie: pedagogiki nauczania początkowego – 65, ekonomii – 57 (patronat Sądów Głównych Handlowej w Warszawie), prawa – 40 (Uniwersytet Gdański), medycyny i stomatologii – 30, plastyki – 15, informatyki – 8, angielski – 6, germanistyki – 7, wydziału fizycznego – 4, i in.; ogółem ponad 230 osób. Dynamikę zapisów studentów ukazuje seria 1 (Rys.). Najbardziej dynamiczny był rok 1996, kiedy przyjęto łącznie trzy osoby, nie z braku chętnych, lecz w wyniku przeciwdziałania pewnych kręgów. Od 1997 roku patronat podjęła się Filia Uniwersytetu Warszawskiego – dziś Uniwersytet w Białymstoku. Seria 2 (Rys.) ukazuje liczbę osób, które się „nie wykłamyły”, a zaliczając trzy lata studiów, otrzymały stypendia RP na prace magisterskie. Spośród blisko 200 osób, które już uzyskały stopień magistra, kilkadziesiąt podjęło pracę nad doktorem. W czasie niniejszej Konferencji 127 osób jeszcze kontynuuje studia podyplomowe wspomagane przez USPV (seria 3, Rys.). Status studenta uczelni RP nie wystarczy do rozwiązania wszystkich problemów kształcenia młodzieży wileńskiej. Na zgromadzonej bazie bibliotecznej i lokalowej USPV należy ubiegać się o prawo do dyplomowania wychowanków.

UNIVERSITAS organizuje co roku czterotygodniową Letnią Szkołę Języków Obcych (miesięcznego, a głównie angielskiego, pod egidą wykładowców z Austrii, Szwajcarii, z University of Notre Dame,

USA) z tej formy kształcenia kursowego skorzystało przeszło 200 osób. Ponadto około 200 specjalistów skorzystało z organizowanych przez UPW (USPV) kursów w zakresie zarządzania przedsiębiorstwem (UNIVERSITAS jako współgospodarz konferencji [1-2, 8, 9] i in., stał się w ciągu 10-lecia ośrodkiem wymiany idei co najmniej 1200 uczonych.

Wielobarwna tradycja Ziemi Wileńskiej jawi się jako swoiste laboratorium dla Profesor Marii Herberg – to źródło jej znakomitych odkryć w etnofarmakologii; dla Jana Minczewicza – to inspiracja do kształtowania słownego zespołu artystycznego, dla wielu badaczy historii, których prace zostały zawarte w niniejszym wydaniu, to jest kopulnia faktów i dokumentów źródłowych. W tym dziejowym laboratorium własność i miłośność zdaje egzamin polityczny: jedna na umiejętność akceptowania różnic, druga – radzić sobie i przebaczać. Dobry los i kultura mieszkańców tej ziemi – to także wspólne zobowiązanie nie tylko badawcze, ale i obywatelskie.

Stwierdzając prawo autora do wyboru języka komunikacji, konferencja prezentuje artykuły w różnych językach. Wraz z rozpoczęciem tematyczną stwarza to jednak nie lada trudności wydawnicze. Z braku środków, prace nie wszystkich konferencji zostały wydane. Nie wszystkie też założenia I Konferencji udało się realizować. To są aktualne zadania na przyszłość. Miłe widziane byłoby wsparcie ze strony Unii Europejskiej, mającej w „Badawczym Programie 2000” rozdział „Jakość życia i zarządzanie żywymi zasobami”.

Słowa uznania niech będą skierowane do gości VI Konferencji: posłów na Sejm Republiki Litewskiej Jana Minczewicza, Artura Proksta, Jana Sienkiewicza, kł Ekskscelencji Ambasador RP w Wilnie Eufemii Teichmann, Konsula Generalnego RP w Wilnie Mieczysława Jackiewicza, prezesa Londyńskiego Towarzystwa Przyjaciół Uniwersytetu Polskiego w Wilnie Waleriego E. Choroszewskiego, do wszystkich Przyjaciół Nauk w świecie, których wsparcie odczuwaliśmy od początku naszej działalności.

Ks. Józefowi Aszkielewiczowi i Ks. Prof. Romualdowi Jaworskiemu serdeczne Bóg zapłać! za inaugurację naszej Konferencji w Kaplicy Ostrobańskiej przed obrazem Matki Miłosierdzia w 2000. rok od narodzenia Jej Syna. Niech prawda, miłość i przebaczenie przewodzą nam i w III Tysiącleciu.

PISMIENICTWO

1. R. Brazis, Słowo wstępne, *Studium Vilnense*, 2000, vol 9, nr 1.
2. B. Znajdziłowska, Nowi Filomaci, *Magazyn Wileński*, 1990, Nr 19, s. 1-5.
3. R. Brazis, Zarys stanu oświaty, nauki i kultury polskiej na Litwie w latach 1939-1989, *Kurier Wileński*, Nr 71(11322), 1990-03-27, s. 2.
4. Podsumowanie i wnioski seminarium „Nauka a jakość życia”, Wilno, 20-22 września 1990 roku, *Magazyn Wileński*, 1990, Nr 19.
5. Uchwała Rządu Republiki Litewskiej Nr 703p: *Z rezerwy artykuł na naukę i studia budżetu państwowego Litwy na 1991 r. przeznaczyć Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy 10 mln. rubli na zbadanie koncepcji założenia wyższej polskiej uczelni w Wilnie*, *Premier Republiki Litewskiej G. Piguonius*, Wilno, 4.X.1991 r.
6. Deklaracja w sprawie organizacji Uniwersytetu Polskiego w Wilnie, Wilno, 5.VIII.1991, Zarząd SNPL, *Kurier Wileński*, 11.IX.1991, s. 7.
7. Stanowisko społecznych i politycznych przedstawicieli Polaków na Litwie zebranych na naradzie w sprawie Uniwersytetu Polskiego w Wilnie, *Nasza Gazeta*, 24 lutego - 1 marca 1996 roku, s. 4.
8. Turystyka jako źródło przemian społecznych i politycznych, *Wyd. Wszechn. Świętokrzyskiej, Kielce-Wilno*, 1999, 208 s. ISSN 1234-7604; ISBN 83-909745-7-6.
9. *Wileńszczyzna u progu III Tysiąclecia*, Wilno, 2000, wyd. USPV i SNPL, 96 s.; ISBN 9986-824-66-4.